

## **A GIS bemutatása**

Magyarország a Kiotói Jegyzőkönyv 17. cikkelyében szereplő nemzetközi kibocsátás kereskedelem révén kb. 92 millió tonnányi AAU „felesleg”-et értékesíthetne, ami az EU-s kibocsátási hiány kb. 8%-át teszi ki. Viszont az EU összes tagállama megegyezett abban, valamint sok további olyan állam is úgy nyilatkozott, hogy nem fognak olyan AAU-kat vásárolni, amihez nem kapcsolódik valódi kibocsátás-csökkentés.

Ennek a problémának az áthidalására vezetik be a Zöld Beruházási Alapokat (GIS-eket) azokban az országokban, amelyeknek értékesíthető AAU-ik lesznek 2008 – 2012 között. Egy jól működő zöld beruházási alap számottevő előnyökkel jár mind az AAU-k vásárlója, mind az eladó számára. A vásárló országok megfelelnek a kiotói vállalásaiknak, esetleg alacsonyabb költségek befektetésével, mint ez hazai beruházásokkal történhetne, az eladó országokban a GIS pedig helyettesíthet egyes esetleges elégedetlenséget kiváltó szakpolitikákat, ill. mérsékelheti azok hatásait. E mellett azonban nem lebecsülendők azok a járulékos előnyök sem, amivel a jól megválasztott ÜHG kibocsátás csökkentő intézkedések jellemzően járnak: ilyen lehet pl. az energiahatékonyság javulása, energiafüggettség csökkenése, energiaköltségek csökkenése, munkahelyteremtés, korszerű technológiák alkalmazása, szociális előnyök, stb.

A GIS legfontosabb tulajdonsága, hogy jelenleg semmiféle nemzetközi megegyezés sem szabályozza őket (ellentétben pl. a többi kiotói mechanizmussal, az együttes végrehajtással (JI) és a tiszta fejlődési mechanizmussal (CDM) szemben, amelyekre a szabályozások tömkelege vonatkozik). Jelenleg egyedül az AAU-kat vásárló és eladó kormányokon múlik, milyen GIS felépítést tartanak elfogadhatónak.

*Ez a hatalmas szabadsági fok és az előélet teljes hiánya adja a GIS-k rendkívüli előnyét, de ugyanakkor jelentős veszélyeket is rejt.* Az előny abból adódik, hogy jelenleg szinte bármire, bármilyen konstrukcióban nyitott a rendszer, amit a két résztvevő ország elfogadhatónak tart. Olyan területeket is lehet vele tehát esetleg támogatni, amelyeket eddig “mostohán” kezeltek, tehát pl. kimaradtak a közös megvalósítás vagy egyéb intézkedések köréből, vagy eddig csak csekély mértékű támogatás jutott rájuk.

A zöld beruházási alap sokféle formát ölthet. Mivel a szerkezet felépítésére vonatkozó döntések meghatározzák a támogatható területeket, valamint a támogatás hatékonyságát is a különböző területeken, ezeknek a döntéseknek az átgondolása alapvető.

A táblázat áttekinti a GIS főbb szerkezeti alapelemeiben lévő választási lehetőségeket.

## A GIS főbb szerkezeti lehetőségeinek összefoglalása

	GIS-tervezési elem	Megjegyzés
<b>A zöldítés típusa</b>	Kemény zöldítés	Hitelesíteni kell a projekt hiányában bekövetkezett kibocsátás-csökkentéshez képesti pótlólagos kibocsátás-csökkentést
	Puha zöldítés	Nincs szükség a kibocsátáscsökkentés hitelesítésére
	Kemény és puha zöldítés	
<b>Projekt vagy szakpolitika alapú</b>	Projekt alapú	Egyedi projektek megvalósítása és projektek összekapcsolása
	Szakpolitika alapú	Szakpolitika alapú tevékenységek (pl. energiahatékonysági szabványok és címkézés kidolgozása és bevezetése) megvalósítása
<b>Projekt/program kiválasztása</b>	Top-down	Előre meghatározott programok a beruházásoknak az előnyben részesített ágazatokba és intézkedésekbe való terelésére
	Bottom-up	Projektjavaslatok szervezetektől, egyénektől és helyi önkormányzatoktól
	Kombináció	A források elosztása néhány előnyben részesített ágazatba, projekt kiválasztás minden egyes ágazatban
<b>A pénzek elosztása</b>	Közvetlen támogatások	A kibocsátás-csökkentés mennyiségének megfelelő összeg
	Kedvezményes hitelek	Hitelek piaci ár alatti kamatlábbal és hosszabb futamidővel
	Kedvezményes hitelek és közvetlen támogatások	
	Hitelgaranciák	Garanciák a más intézmények által nyújtott hitelekre
	Projektek tőketámogatása	A GIS finanszírozza a projekteket: tőketámogatást ad, és így hozzájut a tőkearányos bevételekhez
<b>Kedvezményezett</b>	Cégek és NGO-k	
	Központi és helyi (ön)kormányzatok	Kapacitásbővítő programok finanszírozása
	Személyek	
<b>Időtáv</b>	Rövid	Az első vállalási időszakban (2008-2012)
	Hosszú	Az első vállalási időszakban és utána